

Nadžkofija, obremenjena s kar 70 milijoni

Herbert Beiglböck, gospodarski direktor graške škofije, o pomoči mariborski nadškofiji

Piše: Christian F. Wehrschütz, ORF

Intervju s Herbertom Beiglböckom, gospodarskim direktorjem graške škofije, nam je odstopila avstrijska televizija ORF, ki je nekatere njegove izjave objavila konec prejšnjega meseca. Z njim se je pogovarjal dopisnik ORF za območje nekdanje Jugoslavije, Christian F. Wehrschütz, ki bo prihodnji mesec izdal knjigo o krizi slovenske nadškofije in težavah, s katerimi se spoprijemajo v drugih nekdanjih jugoslovanskih republikah.

Kakšno vlogo bo konkretno škofija Gradec igrala pri pomoči slovenski cerkvi? Boste pomagali le mariborski nadškofiji ali celotni cerkvi?

► Nadškof Turnšek je junija 2012 našega škofa prosil za pomoč. In sicer v imenu mariborske nadškofije. Na podlagi tega smo se aktivirali, tako da se dejansko ukvarjamo s problemom nadškofije v ožjem smislu, ne s celotnim problemom njihovih gospodarskih družb. Gre nam le za prihodnost te cerkve.

Kako konkretno bo videti vaša pomoč? Slišali smo, da boste odkupovali nekatere zastavljene nepremičnine?

► Za začetek smo poskušali dobiti celoten pregled nad zadevo. Recimo, kolikšne so točno obveznosti nadškofije, koliko premoženja ima in ali obstaja možnost smiselne rešitve s kombinacijo obeh dimenzij. Poskušali smo ugotoviti, kako v pravnem smislu delovati, da ne bodo storjene nove napake. Rezultat tega pregleda je spoznanje, do katerega smo prišli septembra 2012, in sicer, da je nadškofija čezmerno zadolžena, da ima ogromno obveznosti in da jih s svojim premoženjem ne more kriti.

Kako visoki so dolgovi nadškofije? Če seštejemo znane terjatve treh bivših cerkvenih gospodarskih družb, Holdingov Zvon Ena in Zvon Dve ter podjetja Gospodarstvo Rast, pridemo do številke od 1,3 do 1,5 milijarde evrov.

► Obveznosti podjetij, ki jih omenjate, nismo preiskovali, zato tudi ne morem oceniti, kako visoke so. Vemo pa natančno, da ima mariborska nadškofija za 37 milijonov evrov zavarovanih obveznosti in da ima poleg tega približno enkrat toliko drugih, še nerazjasnjenih obveznosti. To so predvsem poročila, ki jih je dala in ki jih lahko presojamo na različne načine. A vendarle lahko govorimo, da ima samo mariborska nadškofija okrog 70 milijonov evrov dolgov. Premoženja pa ima veliko manj.

Koliko?

► Premoženje nadškofije sestoji v glavnem iz nepremičnin, stavb in zemljišč, ki jih je danes res težko oceniti, saj so tudi razmere na slovenskem nepremičninskem trgu zelo nestanovitne. Ocenjujemo, da je premoženja za okrog 30 milijonov evrov.

Mariborska nadškofija je bila lastnica podjetja Gospodarstvo Rast. To pa je bilo spet lastnik na primer Holdinga Zvon Ena. Zakaj so dolgovi nadškofije toliko manjši od dolgov teh družb?

► Ker so bile te družbe samostojna podjetja s svojimi bilancami in odgovornostmi, ki lahko sama po sebi gredo v stečaj – kar se je tudi zgodilo –, ne da bi to breme padlo na dejanskega lastnika.

Koliko od teh 70 milijonov evrov obveznosti, ki jih ima nadškofija, je obveznosti do slovenskih in avstrijskih bank oziroma njihovih hčerinskih družb?

► Glede obveznosti obstajajo obveznosti do bank in obveznosti do cerkvenih skupnosti in pravnih oseb, kot sta tudi obe drugi nadškofiji (Celje in Murska Sobota, op. p.). Približno tri četrtine bančnih obveznosti je v tem primeru obveznosti do avstrijskih bank. Torej 37 milijonov evrov je vseh zavarovanih obveznosti, od tega 24 milijonov evrov odpade na banke in od teh 21 milijonov na avstrijske banke.

Kaj vse je pravzaprav nadškofija zastavila? V

slovenskih medijih sem prebral, da je na seznamu dvorec, samostan, celo Kolpingov dom.

► Od vseh nepremičnin, ki jih ima nadškofija v lasti, je 90 odstotkov zastavljenih. Jasno pa je, da bo ob vsakršni obliki reševanja, to je pri stečaju ali prisilni poravnavi, nadškofija izgubila vseh sto odstotkov nepremičnin, da bi s tem zadovoljila upnike.

Ali to pomeni, da bo posamezna banka postala lastnica stolnice v Mariboru?

► Ne, sedaj govorim le o nepremičninah, ki so v lastni nadškofije. Pravni status rimskokatoliške cerkve je v Sloveniji urejen tako, da je veliko nepremičnin, predvsem cerkva, v lasti župnij. Mariborska stolnica je v lasti župnije in ne nadškofije. Od vseh nepremičnin je prizadeta zgolj ena cerkev, ki je v lasti nadškofije.

Kaj vse lahko v sklopu svoje pomoči odkupite v Mariboru?

► Naš prvi namen je bil, da si ustvarimo celovito sliko. To smo naredili. Drugi namen je, da poskušamo doseči zunajodno poravnavo, ker menimo, da je ta možnost veliko boljša od vsake druge. V okviru tega je mogoče, da bomo odkupili posamezne objekte. Torej nepremičnino ali dve, ki sta nujno potrebni za obstoj mariborske nadškofije.

Katere nepremičnine so to?

► Ena izmed njih je gotovo stavba, v kateri ima nadškof sedež, druga bi lahko bila že omenjena Alojzijeva cerkev oziroma kakšna stavba v neposredni bližini škofijskega sedeža.

Kaj pa teološka fakulteta?

► Ta trenutek si to težko predstavljamo, saj je ta objekt preprosto prevelik, da bi ga kupili. Poleg tega je tudi vprašljivo, ali ga bo mogoče v prihodnosti še uporabljati.

O kakšnih finančnih okvirih sedaj govorite?

► Govorimo o milijonskih zneskih, a brez ničle. Manj kot pet milijonov evrov.

V nadškofiji so mejo zadolževanja, pri kateri bi morali za odobritev prositi Vatikan, prekoračili za večkratnik.

Slomškov trg v Mariboru, pogled na stavbo, kjer je sedež nadškofije in zadaj Andreanum s teološko fakulteto. Graška škofija namerava kupiti sedež, brez teološke fakultete. / Foto: Marko Pigac

Sedaj smo v časih, ko se tudi vaši prihodki prej zmanjšujejo kot povečujejo – in verjetno se kdo sprašuje, zakaj naj bi pomagali mariborski nadškofiji.

► V naši nadškofiji glede tega obstaja soglasje, kajti to, kar počnemo, razumemo kot sosedsko pomoč. Ta pomoč je v naših župnijah nekaj razumljivega. Konec koncev ta kapital tudi ne bo izgubljen, ampak se bodo šele prek njega odprle možnosti verske oskrbe.

Kako sami gledate na rast in padec tega finančnega imperija oziroma mariborske nadškofije, ki je zrastle s certifikatno privatizacijo, z ustanovitvijo banke ...

► Mislim, da so motivi za te odločitve precej jasno določljivi. Tedanja škofija je dobila od države vrnjena sredstva in je v tem videla priložnost za vzpostavitev dolgoročne, finančno-gospodarske podlage za versko oskrbo. Ker v Sloveniji ni zagotovljen cerkveni prispevek, so želeli postati lastniki

podjetij, ki bi jih uporabljali v ta namen. A pri tem so se odgovorni razmeroma hitro podali na poslovno področje, o katerem niso imeli veliko znanja, niti primerne strukture odločanja niti primernih nadzornih mehanizmov ali varovalk, s katerimi bi spremljali odločitve menedžerjev. Zaradi tega so bile narejene napake in potem pri teh napakah tudi ni bil storjen korak nazaj, ampak so jih poskušali sanirati še z novimi odločitvami in investicijami. Nastal je krog, ki ni bil več obvladljiv.

Za povrh se je začela še kriza. Kaj je bila dejansko tista odločilna stvar, kjer se je vse zlomilo? Je bil to angažma pri T-2, torej pri gradnji telekomunikacijskega imperija?

► Pri pregledu smo se osredotočili predvsem na cerkev. So pa gotovo tudi spremenjene gospodarske razmere, torej kriza, podrla že tako ali tako majavo konstrukcijo. **Kdo je v tem času v nadškofiji nosil glavno odgovornost? Saj so tudi tam imeli gospodarski**

svet.

► Odgovornost nosita škof in ekonom nadškofije, ta dva sta bila objektivno odgovorna. Po drugi strani pa tako mlada cerkev, kot je slovenska, še nima razvitih struktur, kakršne poznamo mi. V tej fazi razvoja je vse to manjkalo, premalo odločitev je bilo tudi dokumentiranih in sami investicij preprosto niso znali nadzorovati.

Je slovenska cerkev, še posebej pa mariborska nadškofija, prekršila tudi kanonsko pravo? Kolikor vem, bi morala slovenska cerkev za posojila, višja od milijon evrov, prositi za dovoljenje Vatikan.

► Da, v nadškofiji so mejo zadolževanja, pri kateri bi morali za odobritev prositi Vatikan, prekoračili za večkratnik. So pa bili nato izbrani takšni aranžmaji, iz katerih to ni bilo očitno razvidno. Poleg tega ta meja, v primerjavi z Avstrijo, v Sloveniji ni zavarovana s slovensko notranjo zakonodajo, zaradi česar so sporazumi kljub kršitvi kanonskega prava

Dejstvo je, da bo mariborska nadškofija ostala brez vsega premoženja.

Tudi zastavljena Alojzija cerkev naj bi kmalu prišla v last in posest graške škofije. /Foto: Marko Pigac

veljavni. Pri nas v Avstriji sta obe normi povezani in naša cerkev mora tudi po veljavnem pozitivnem pravu znotraj države upoštevati limite, slovenski cerkvi pa tega ni bilo treba. Zaradi tega so sporazumi, brez odobritve Vatikana, še vedno veljavni.

Kolikšna pa je ta meja v Avstriji in kolikšna v Sloveniji?

► V Avstriji znaša tri milijone, v Sloveniji pa je bila, kolikor vem, milijon evrov. Ampak to je danes tako rekoč preteklost in upam, da se bo v prihodnosti ravnalo drugače.

Kakšen je po vašem vpliv teh dogodkov na vernike? Kako globoko ti dogodki vplivajo na celotno dejavnost cerkve v Sloveniji?

► Gospodarski položaj slovenskih župnij je še naprej neodvisen od položaja nadškofije, tako kot tudi zagotavljanje duhovniških plač. Gospodarsko so župnije le posredno prizadete, ker se je v Sloveniji zaupanja do cerkve občutno zmanjšalo, to se kaže pri obisku cerkva in tudi pri pripravljenosti za

darovanje. Velik izziv, ki čaka slovensko cerkev, je, kako ponovno pridobiti izgubljeno zaupanje.

Samo pri Zvonu Ena je bilo prizadetih 30 tisoč malih delničarjev. V nekaj deset podjetjih Zvona Ena je okrog deset tisoč zaposlenih. Si je mogoče predstavljati, da bi se cerkev umaknila in rekla, oprostite, tukaj je šlo pač za bankrote, ki nas ne zadevajo?

► Ne, odgovor je drugačen. Dejstvo je, da bo mariborska nadškofija, kakorkoli že obrnete, ostala brez vsega premoženja. Zaradi tega odškodnine ljudem niso več mogoče. Z gospodarjenjem tega ne bo mogoče rešiti. Zaupanje se bo lahko spet pridobilo le z dolgoročnim, načelnim in odkritim delom na področju vere. Škoda je ogromna in ta pot, za katero bo potreben čas, je edina mogoča.

Koliko časa pa boste potrebovali, da se odločite?

► Če nam uspe z zunajsodnimi poravnanimi, predvidevamo, da bomo lahko svoje

poteze izpeljali v prihodnjih mesecih. Nato pa bomo počakali približno pet let in potem bomo razmere ponovno ocenili.

Banka Raiffeisen toži mariborsko nadškofijo za šest milijonov evrov. Tudi Hypo banka razmišlja o tem. Kako pa gledate na to?

► Raiffeisnova tožba je bolj ali manj previdnostni ukrep, da stvar ne bi zastarala.

Nadškofi Kramberger, Turnšek in Stres so bili dejansko odstavljene, če tako rečemo. Ali slovenska cerkev sploh lahko deluje pod vodstvom administratorja?

► Ja, administrator mariborske nadškofije z nami tesno sodeluje in pozna probleme, tam sta angažirana tudi ekonomista, to sta pater Cvikl in pater Geršak, ki rešujeta nastalo situacijo in ki se tudi pogovarjata z bankami.

Koliko ljudi je še zaposlenih v nadškofiji?

► Sedaj skupaj z generalnim vikarjem in nadškofom 11, glede prihodnosti pa govorimo o osmih sodelavcih. X